

Trst, 25. januar 2024

Vsem podjetjem in organizacijam,
ki sodelujejo pri oblikovanju turističnih storitev
na območju LAS Kras

JAVNO POVABILO

PROMOCIJA AKTIVNIH TURISTIČNIH IZKUŠENJ V LETU 2024 ZA TRAJNOSTNO KRAŠKO OBMOČJE

1. Uvod

Agencija PromoTurismoFVG in LAS Kras si skupaj prizadevata za promocijo turističnih storitev v letu 2024 na območju LAS Kras¹, k sodelovanju pa vabita tudi druge zainteresirane javne in zasebne subjekte. Cilji tega sodelovanja so:

- povezati podjetja, ki nudijo turistične izkušnje na območju LAS, z drugimi lokalnimi in deželnimi turističnimi podjetji, pričeni s ponudniki nočitev (hoteli, ponudniki nočitev z zajtrkom, kmečki turizmi) ter vsemi drugimi subjekti, ki z agencijo PromoTurismoFVG že sodelujejo;
- dopolniti turistično in enogastronomsko ponudbo območja LAS v promocijskem gradivu agencije PromoTurismoFVG (deželne info točke, kartica FVG Card, Cesta vina in okusov, pohodniška pot Alpe Adria Trail itd.) ter v drugih orodjih, za katere menimo, da so učinkoviti (Trieste.Green);
- ustvariti, razširiti in oglaševati primere dobre prakse na tem območju, ki lahko pripomorejo k trajnostnemu turističnemu razvoju.

Preko tega razpisa, objavljenega v okvirju tokratnega sodelovanja med LAS in PromoTurismoFVG, želimo odkriti vse aktivne turistične izkušnje, ki so na voljo na tem območju, in pripomočki k promociji najpomembnejših izmed njih. Najprepričljivejše izkušnje bomo promovirali pri ponudnikih, ki že delujejo na območju same LAS v Trstu ali deželi sami, ter pri potencialni (oziroma že obstoječi) turistični javnosti.

¹Območje LAS Kras je določeno z deželnim zakonom. Točen obseg območja njenega delovanja je mogoče poiskati na spletni strani LAS, tudi s pomočjo aplikacije Google Maps, na tem spletnem naslovu: <http://www.galcarso.eu/it/territorio/>.

2. KAJ JE AKTIVNA IZKUŠNJA?

- »Aktivne izkušnje« so vse tiste dejavnosti ali dogodki, ki trajajo nekaj ur (običajno največ en dan) in ki imajo naslednje značilnosti:
- namenjene so (le oziroma tudi) turistom;
- imajo jasen cenik za stranke;
- imajo opredeljeno najmanjše in največje število udeležencev;
- imajo jasen program dogajanja, ki se bo odvijalo med samo dejavnostjo in ki ga je mogoče večkrat ponoviti in imajo jasno navedene pogoje za zainteresirane udeležence.

Primer aktivnih izkušenj:

- glej seznam dejavnosti, navedenih v splošnem katalogu izkušenj Airbnb Experiences
- več na www.getyourguide.it

Ne bomo upoštevali

- turističnih paketov, ki vključujejo povezavo enega ali več doživetij med seboj ali enega ali več doživetij z drugimi turističnimi storitvami;
- dostop do muzejev ali drugih krajev in storitev, ki so vsem dostopni brez časovnih omejitev (razen zapiralnega in odpiralnega časa)

3. UPRAVIČENI PRIJAVITELJI

Na razpis se lahko prijavijo:

- vsi samostojni podjetniki in podjetja, ki organizirajo aktivna doživetja, kot so npr. turistični in naravoslovni vodniki in druge osebe, ki lahko zakonito ponujajo aktivna doživetja. Turistične agencije in združenja (razen tistih, ki jih sestavljajo strokovnjaki, kot navedeno v prejšnjem stavku) niso upravičeni do prijave na ta javni razpis;
- tisti ki predlaga aktivno doživetje, ki se odvija na podeželskem območju LASa Kras in tisti, ki predlagajo doživetja namenjena le kulinariki in vinu, izključno v urbanem območju mesta Trst.

4. Kako bomo promovirali tvojo aktivno izkušnjo?

KOLENDAR 'SLOW' TURISTIČNIH IZKUŠENJ

Na enak način kot je potekala priprava koledarja t. i. 'slow' turističnih izkušenj, ki sta ga za poletne mesece v letih 2020, 2021, 2022 e 2023 objavili PromoTurismoFVG in LAS, predlagamo pripravo podobnega koledarja tudi za leto 2024. Koledar bo zajemal najboljše 'aktivne izkušnje' tega območja.

PROMOCIJA TURISTIČNIH IZKUŠENJ

Promocija poletnega koledarja izkušenj (glej zgoraj) bo potekala preko številnih digitalnih orodij agencije PromoTurismoFVG in LAS:

- preko dogodka Tourism Matching 2024, ki ga prireja LAS Kras skupaj s partnerji;
- preko številnih promocijskih strani in družbenih kanalov agencije PromoTurismoFVG;
- preko turističnih info točk agencije PromoTurismoFVG;
- preko programa popustov, ki jih bodo pri teh izkušnjah imeli imetniki kartice FVG Card agencije PromoTurismoFVG;
- preko spletni strani Trieste.Green oziroma spletne strani, ki ponuja storitev e-trgovanja na področju turističnih izkušenj in lokalnih enogastronomskih izdelkov, preko Facebook strani Trieste.Green (približno 8.900 sledilcev), preko novičnikov Trieste.Green in LAS (skoraj 3.000 prijavljenih).

PRISOTNOST IZKUŠENJ NA KARTICI FVG CARS

Izbrane ponudnike bo las kras samodejno vnesla v sistem fvg card. Vsi izbrani ponudniki bodo lahko zaprosili za brezplačen vstop v sistem fvg card tudi izven obdobja izvajanja načrtovanih storitev, ki so preko storitve fvg card umeščene na koledar prireditev.

5. Kaj morate storiti, če se želite umestiti med izbrane ponudnike?

Vaše predloge morate POSLATI PREKO ELEKTRONSKE POŠTE DO VKLJUČNO 29. FEBRUARJA 2024.

Vse zainteresirane subjekte prosimo, da posredujejo LASu predlog za največ dve aktivni izkušnji na elektronski naslov trieste.green@galcarso.eu najkasneje do 29. februarja 2024. Pri vsaki predlagani izkušnji morajo biti navedeni naslednji podatki:

- naslov izkušnje;
- cena oz. strošek izkušnje (strošek vodnika, morebitnega potrebnega materiala, najema opreme itd.)
- jasen cenik za stranke;
- najmanjše in največje število udeležencev;
- jasen program dogajanja, ki se bo odvijalo med samo dejavnostjo (vključno z uporabo izdelkov lokalnih kmetij ali očitnim sodelovanjem med različnimi kmetijami);
- informacije o tem, v kakšnih razmerah je mogoče izvesti izkušnjo (v kakšnih vremenskih razmerah, ob upoštevanju okoliščin, povezanih z morebitno pandemijo, itd.) in morebitne alternativne rešitve;

- drugi jasno navedeni pogoji za zainteresirane udeležence;
- promocijska besedila, fotografsko gradivo ali video posnetki izkušnje;
- številka mobilnega telefona in elektronski naslov organizatorja;
- če doživetje ni bilo del preteklih poletnih turističnih koledarjev, opis preteklih izkušenj in njihovega uspeha.

V nadaljevanju pojasnjujemo, kako bo ocenjena vsebina elektronskega sporočila.

KRITERIJI IZBORA

Prednost bodo imele predlagane aktivne izkušnje, pri katerih je posebna pozornost namenjena:

- okoljski vzdržnosti (v primeru sodelovanja lokalnih kmetij in njihovih proizvodov bo ekološki ali biodinamični certifikat, ki ga je pridobila kmetija, in/ali prisotnost kmetije v vodnikih Slow Food za vino in olje ocenjena pozitivno, tj. kot trajnostna; v primeru gostincev bodo pozitivno ocenjeni obrati, ki ponujajo trajnostne kmetijske proizvode, kot navedeno zgoraj, in/ali prisotnost obrata v vodniku Slow Food "Osterie d'Italia");
- ekonomski vzdržnosti (tj. da gre za dobičkonosne izkušnje, ki se lahko obdržijo na tržišču);
- vključevanju drugih lokalnih podjetij in njihovih izdelkov, zlasti domačij kmetijskih obratov, ter brez oblikovanja turističnih paketov, ki v okviru tega razpisa niso dovoljeni;
- dejavnosti, pri katerih je predvidena aktivna vloga turista/stranke oziroma kjer se turist/stranka nauči neke praktične veščine (npr., vendar ne nujno, kuharska delavnica);
- učinku presenečenja;
- ustreznemu naboru opisov in zlasti profesionalnih fotografij in video posnetkov, ki se bodo uporabljali pri njihovi promociji;
- zmožnosti ozaveščanja o pomenu tega območja (v skladu z določili, navedenimi v dokumentu Priloga A, »Umestitev območja«, ki ga je z vidika ciljne javnosti ter vrednosti umeščanja pripravila LAS);
- zgodovinskost: gre za doživetja, ki so se izkazala za zanimiva za javnost (ki so bila uspešna v izvedbah Koledarja kraških poletnih doživetij 2021, 2022 in 2023) ali pa jih je podjetnik že sam predlagal javnosti;

Pogoj za sodelovanje kmetij in gostinskih obratov je, da so vključeni v projekt Strade del Vino e dei Sapori agencije PromoTurismoFvg.

Način zbiranja in ocenevanja poteka na naslednji način:

KRITERIJI	ŠT. TOČK
okoljska vzdržnost	20

ekonomska vzdržnost	15
zgodovinskost: že izvedene	15
vključevanje drugih lokalnih podjetij/partnerstvo	10
učinek presenečenja	10
krepitev značilnosti območja LAS Kras, oziroma zmožnost ozaveščanja o tem, kaj predstavlja in pomeni to območje	20
profesionalna besedila, fotografsko gradivo ali video posnetki	10

KDO BO OPRAVIL IZBOR IZKUŠENJ?

Komisija, ki jo bosta imenovali LAS ter PromoTurismoFVG, bo prejete predloge proučila in jih točkovno ovrednotila (po zgoraj navedenih kriterijih izbora). Na podlagi pridobljenih rezultatov bo pripravila lestvico po njeni presoji najpomembnejših izkušenj.

Glede na omejitve razpoložljivih finančnih in človeških virov bodo lahko pomoč prejele le najboljše izkušnje. Če bodo omejitve sredstev, namenjenih promociji, s katerimi razpolagata LAS in PromoTurismoFVG (npr. za promocijo enoturizma), to dopuščale, bo lahko komisija pripravila tudi 'poseben', ločen seznam.

6. Informacije in pojasnila

Za informacije in pojasnila vam je na voljo Enrico Maria Milič, član LAS, na elektronskem naslovu trieste.green@galcarso.eu. Odgovoril vam bo v 3. delovnih dneh.

PRILOGA A: UMESTITEV OBMOČJA

Vrednote, s katerimi je mogoče ponazoriti določeno območje

V teh letih je LAS izvedla vrsto kakovostnih in količinskih raziskav o tem, kateri so tisti močni motivi (sugestije, estetske posebnosti, vrednote), ki potrošnike pritegnejo na naše območje in ki predstavljajo prednostne točke našega regionalnega sistema. Te analize so bile opravljene med lokalnimi turističnimi in kmetijskimi podjetji ter turisti in potrošniki lokalnih produktov, s proučevanjem poezije in proze, ki opeva naše ruralno območje, ter na podlagi prizadevanj različnih ustanov, ki so v teh letih pripomogle k razvoju in promociji. Povzemimo torej na tem mestu, kaj smo lahko s temi številnimi raziskavami dognali:

- **Vrednota 1:**
NEUKROTLJIVI KAMEN

Leta 1912 je Tržačan Scipio Slataper zapisal:
*»Da, trd in dober je moj Kras.
 Vsaka njegova bilka se je morala prebiti skozi skalo,
 da je vzniknila,
 vsak od njegovih cvetov se je napil pripeke, da bi se
 razprl.
 Zato je njegovo mleko zdravo in njegov med dišoč ...«.*
 Kras ljudem že dolga stoletja ponuja nešteto
 sugestij o svoji kamniti pokrajini raznolikega
 značaja. Tu so svoj navdih našli npr. pesniki kot
 je bil Slataper, vinogradniki, za katere
 znamenita kraška vina niso nič drugega kot
 izražanje kamenja (glej npr. Zidaricheve

steklenice 'Kamen'), ter ustanove kot je Avtonomna pokrajina Furlanija - Julijska krajina, ki si je s široko zastavljenim partnerstvom zadala nalogo, da v naslednjih letih ustanovi geopark Krasa oziroma sistem vrednotenja lokalnih geoloških posebnosti.

SIMBOLNI KRAJI: Devinski grad in Rilkejeva pot; Briškovska jama, kamnite kleti Škerk, Zidarich ali Kante; paleontološko najdišče; Tabor; Naravni rezervat doline Glinščice, Jama Pejca v Lascu; škraplje v Briščikih.

- **Vrednota 2:**

»ENO JE SVETO: PREPROSTO IN PRISTNO.« (SREČKO KOSOVEL)

Leta je 1926 je veliki pesnik Krasa v pesmi
»Ecce homo« zapisal:

*Eno je vroče: žeja
Pravice in Odrešitve.
Eno je sveto: Preprosto
in Pristno.*

*Una cosa è bollente: la
sete di giustizia e
salvezza.
Una cosa è santa: il
semplice e il genuino.*

Še danes v Krasu, njegovih prebivalcih, krajini in kmetijskih izdelkih turisti prepoznajo njegovo 'pristno' in brezkompromisno dimenzijo, ki svoje biti še ni prodala prevladujoči estetiki trženja. Številni naši vinogradniki vino pridelujejo pravzaprav tako, kot so ga pridelovali njihovi dedki, obenem pa se štejejo za 'kmetovalce, obrtnike in umetnike'. Naraven in okoljsko vzdržen pristop h kmetijstvu je pri nas standard, v nasprotju z ogromnimi kmetijskimi podjetji, značilnimi za druga območja.

SIMBOLNI KRAJI: biosferno območje MAB Unesco Miramare, pašniki z živalmi in kraško pokrajino na Grmadi, osmice in kmečki turizmi, bukolični griči nad Miljami, preko katerih poteka državna meja, izliv Timave, dolina zaselka Piščanci, notranjost oljarne v Dolini, antični kamnolom kraškega kamna Romana.

- **Vrednota 3:**

Divje in okoljsko vzdržno

Hermann Bahr, avstrijski novinar, je na začetku leta 1908 zapisal:

»Stojimo poleg obeliska. Pod nami leži mesto, pristanišče z ladjami in barkami, kadečimi dimniki ter rdečimi, rumenimi in rjavimi jadri, modro morje [...] Okrog nas pa se razprostira kamniti sivi Kras, puščava. Smo tristo šestdeset metrov nad morsk gladino, dosežata nas dih morja in zrak, ki diši kot cvetje daljnih otokov, z gora pa se proti nam plazi veter, ki ima okus po snegu. Gorski pašnik ob morju.«
Velik del našega območja je dandanes pod zaščito Evropske unije v okviru evropskega omrežja »Natura 2000«, namenjenega zaščiti tistih območij Evrope, na katerih je prisoten

največji delež raznolikosti (samo na Krasu na primer uspeva približno 1.800 rastlinskih vrst). Ta kakovost okolja je tudi posledica dejstva, da je bilo med letoma 1960 in 2010 opuščenih kar 78 % kmetijskih površin pokrajine Trst; preveč kamenja, malo rodovitne prsti in posledična prenizka produktivnost za industrijski sistem, ter po drugi strani območje, ki ga je znalo izkoristiti le tistih nekaj naših herojev, ki običajno še danes obdelujejo zemljo, redijo živino in tako prispevajo k ohranjanju bioraznolikosti območja. Pesnik Luigi Nacci je leta 2019 zapisal, da je Kras »drugi, nezloščeni obraz Krasa, ki ga je treba okusiti, antispritz, vrata v divjino.«.

SIMBOLNI KRAJI: manjša plaža Filtri (Devin Nabrežina), vinogradi in oljčniki, vdelani v gozdove in druga območja visoke naravne vrednosti; naravni rezervat Doberdobskega in Prelosnega jezera, povodje Doberdobskega jezera, gmajna, v kateri se pasejo krave kmetije Samsa v Alturi di Polazzio; vrhovi gora Sveti Lenart in Volnik, Park Lupinc v praprotnem med skalami in strelskimi jarki.

- **Vrednota 4:**
Stičišče

Naše območje ni le stičišče dveh narodov: še bolj kot številna druga je to območje stičišče vsaj treh ljudstev, podnebij, geoloških enot in krajin. Kot je bilo ugotovljeno v eni izmed raziskav SWG, izvedenih v letu 2012 za Občino Trst, je ta posebnost eden izmed dejavnikov, na katerega se osredotočajo turisti. Turisti, ki prihajajo z italijanske strani, menijo, da je tu začetek Balkana ter prvih znakov avstroogrškega vpliva na kulturo, krajino, arhitekturo. Kdor sem

prihaja iz vzhodne Evrope, je mnenja, da se tu začne zahod. Koncept dožemanja tega območja pa je še starejši in veličastnejši pri popotnikih iz središča Evrope. Maksimiljan Habsburški je ob koncu 19. stoletja zapisal:

»dolge ure po zapuščenem skalovju Krasa ... se na zadnjem bregu povzpne do obeliska in glej: ob nogah očaranega popotnika se odpre podoba neskončnosti, ki jo nasprotje med morjem kamenja in živo naravo naredi še mamljivejšo. [...] Nekaj naznanja jug: že je mogoče začutiti Italijo«. (iz »Potovanj v Italijo 1851-1852. Dnevnik nadvojvode Maksimiljana Habsburškega«).

SIMBOLNI KRAJI: odsev morja pod gradom Miramare, majhno pristanišče in trg v beneškem slogu v Miljah, grič Debela griža, Napoleonova pot.

Umestitev območja - ciljna publika in tržišča

Analize, ki jih je opravil LAS Kras so pokazale, da se mora oglaševanje našega območja osredotočati na dva referenčna trga:

- 1) krajinski turizem, za katerega sta značilna iskanje butičnih storitev in drugačnih izkušenj, kot so npr. enogastronomske, okoljske, kulturne in podobne izkušnje. Tovrstni turizem predvideva (v okviru omejitev, pogojenih s covidom-19), podaljšanje turističnih sezon, zaradi česar postane načrtovanje potovanj v Italijo privlačno tudi v spomladanskem in jesenskem obdobju. Turistov, ki se zanimajo za tovrstni turizem, je vedno več, prihajajo pa iz držav, ki mejijo na nemško govoreče države.²
- 2) Turizem »regeneriranja v naravi«, ki obiskovalcem ponuja doživljanje naravnih danosti določenega območja ter njegove lokalne dediščine in skupnosti.

Seveda imajo pri obeh tipih turizma osrednjo vlogo:

- obiskovalci na kolesih (glej skupine kolesarjev, ki že dandanes potujejo po območju LAS ter bodoči cesti Pot Burja od Ronk do Milj);
- pohodniki (pohodniška pot Alpe Adria Trail in druge poti, ki jih že danes zarisujejo posamezniki ali skupine pohodnikov);
- turisti na ladjah (glej uspeh izkušnje s starodobno lošinjsko jahto v Tržaškem zalivu, objavljeno v Koledarju poletnih izkušenj 2020, ki sta ga pripravila PTFVG in LAS);
- različne izkušnje v naravnih rezervatih;
- enogastronomske in enološke izkušnje;
- dogodki in izobraževanja, namenjena prepoznavanju divjih rastlin in dišavnic tega območja, kuhanje z naravo, holistične dejavnosti itd.

Prednostno publiko, za katero že vemo, da ceni območje, ki se razteza med Krasom in Istro in kjer je mogoče najti nove turiste in potrošnike, sestavljajo:

▶ glede na demografski profil:

- ▶ 1) turisti, ki se zanimajo za kmečki in krajinski turizem (kultura & natura), starejši od 40 let (kot je razvidno iz elaboratov Ca' Foscari - Banca d'Italia);
- ▶ 2) družine z otroki med 30. in 50. letom, z enakimi zanimanji kot zgoraj;
- ▶ 3) t. i. 'foodies' z višjo kupno močjo, ki se zanimajo za nišno, domačo, naravno kuhinjo itd.

▶ glede na geografsko območje:

- ▶ 1) prebivalci Trsta, Krasa, Istre in okolice;
- ▶ 2) prebivalci Vidma in mest dežele Veneto;
- ▶ 3) prebivalci Koroške in Štajerske;
- ▶ 4) prebivalci Ljubljane.

² Ti podatki izvirajo iz analize potovalnih navad tujih turistov v Italiji, izvedene v okviru devetnajste konference »Italija in mednarodni turizem«, ki jo je pripravilo mednarodno študijsko središče za proučevanje turistične ekonomije Ciset z beneške univerze Ca' Foscari v sodelovanju z Italijansko banko maja 2019.

GAL CARSO – LAS KRAS # +39 040 3798522 INFO@GALCARSO.EU [PEC GALCARSO@PEC.IT](mailto:PEC.GALCARSO@PEC.IT) **SEDE OPERATIVA** UTI GIULIANA,
PIAZZA VITTORIO VENETO 4 34132 TRIESTE **SEDE LEGALE** SISTIANA 54/D 34011 DUINO AURISINA **OPERATIVNI**
SEDEŽ PRI POKRAJINI TRST PIAZZA VITTORIO VENETO 4 34132 TRST **PRAVNI SEDEŽ** SESLJAN 54/D 34011 DEVIN NABREŽINA